

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

Adana Kürkçüler F Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan ağır hasta mahpus Hakkı Gören, Ekim 2025'te sevk edildiği Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından Sekonder Parkinsonizm teşhisiyle değerlendirilmiş; 15 Ekim 2025 tarihli sağlık kurulu raporunda, Gören'in tek başına yaşamsal ihtiyaçlarını karşılayamayacağı, cezaevi koşullarında kalmasının tıbben uygun olmadığı ve başkasının yardımı olmadan hayatını sürdürmeyeceği açıkça ifade edilmiştir. Raporda ayrıca, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 110'uncu maddesi uyarınca cezanın konutta infazına engel bulunmadığı belirtilmiştir.

Bu hüküm gereğince, ağır hastalığı bulunan veya engelli olup cezaevinde yaşamını sürdüremeyen mahpuslar bakımından tam teşekküllü hastane sağlık kurulu raporları, konutta infaz için yeterli delil niteliğindedir. Buna rağmen, cezaevi idaresi ve infaz hâkimliği söz konusu raporu yeterli görmeyerek mahpusun İstanbul Adli Tıp Kurumu'na (ATK) sevkini zorunlu kılmış; süreç ise haftalarca, kimi zaman aylarca bekletilmiştir. Böylece mevzuatta zorunlu olmadığı halde, hasta mahpusların özgürlüğe erişimi ATK raporuna endekslenmiş ve üniversite ile şehir hastanelerinin uzmanlık raporları fiilen etkisiz hale getirilmiştir.

Türkiye'de hasta mahpusların sağlık hakkına erişimini engelleyen bu uygulama, münferit bir sorun değildir. Kürkçüler F Tipi Cezaevi'nde en az 19 hasta mahpus, bunların beşi ağır durumdadır. Cezaevinde 2019'dan bu yana jandarma tarafından uygulanan ağız içi arama dayatması, mahpusların hastanelere sevkini fiilen geciktirmekte veya engellemektedir. Sevke gitmek zorunda olanlar ise kelepçeli muayene, kötü muamele ve ayrımcı uygulamalara maruz kalmaktadır. Benzer şekilde, Suluca 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde en az 20 hasta mahpus, bunlardan dördü ağırdır. 65 yaş üstü mahpus Hacı Alagaş'ın kalp krizi geçirmesine rağmen ailesine günlerce bilgi verilmemesi ise cezaevlerinde sağlık hakkının sistematik biçimde ihlal edildiğinin çarpıcı bir göstergesidir.

Cezaevi idaresi, infaz hâkimlikleri ve ATK arasında kurulan bu bürokratik tıkanma mekanizması, İnfaz Kanunu'nda hasta mahpus lehine açık hükümler bulunmasına rağmen, ağır hasta tutukluların özgürlüğe erişimini bilinçli biçimde geciktirmekte, tıbbi raporların hukuki değerini aşındırmakta ve uygulamada infazı ölüm sürecine dönüştürmektedir. Nitekim ağır hastalığı bulunan mahpusların tahliye edilmeden cezaevlerinde tutulması; Anayasa'nın 17'nci

maddesinde yer alan kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkını, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3'üncü maddesindeki insanlık dışı ve onur kırıcı muamele yasağını, 8'inci maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkını ihlal etmektedir. Ayrıca bu uygulama, Birleşmiş Milletler Mandela Kuralları'nın mahpus sağlığına ilişkin 24-27'nci maddeleri ile de açıkça çelişmektedir.

Türkiye cezaevlerinde ağır hastalığı olan mahpusların tedavilerinin geciktirilmesi, hastane raporlarının değersizleştirilmesi ve ATK tekelleşmesi, bireysel hatalardan değil, kurumsallaşmış bir idari ve infaz pratiğinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle hasta mahpusların yaşam hakkının korunması ve tıbbi raporların geçerliliğinin teminat altına alınması, yalnızca cezaevi idarelerinin insiyatifine bırakılamaz; mevzuatın uygulanması ve keyfiliklin sonlandırılması için siyasi irade ve idari denetim mekanizmalarının işletilmesi zorunludur.

Bu bağlamda;

- 1- Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin 15 Ekim 2025 tarihli sağlık kurulu raporunda, Hakkı Gören'in cezaevinde kalamayacağı ve cezanın konutta infazına engel bulunmadığı açıkça tespit edilmiş olmasına rağmen, bu rapor infaz işlemleri bakımından neden yeterli görülmemiştir?
- 2- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 110'uncu maddesi; ağır hastalığı bulunan mahpuslar için tam teşekküllü hastane sağlık kurulu raporlarını konutta infaz için yeterli görürken, cezaevi idaresi ve infaz hâkimlikleri hangi yasal hükme dayanarak Adli Tıp Kurumu raporunu zorunlu tutmaktadır?
- 3- Hasta mahpuslar bakımından Adli Tıp Kurumu raporu zorunlu değil ise, cezaevleri ve infaz hâkimlikleri tarafından ATK raporu beklenerek süreçlerin geciktirilmesi hakkında Bakanlığımızca yürütülmüş veya devam eden herhangi bir disiplin veya idari inceleme var mıdır?
- 4- ATK tarafından düzenlenen raporların hastanelerin sağlık kurulu raporlarını geçersiz kılması sonucunda ağır hasta mahpusların tahliyesinin gecikmesi, Bakanlığımız nezdinde "makul ve öngörülebilir bir uygulama" mıdır? Bu uygulama değiştirilecek midir?
- 5- Son üç yıl içerisinde, "cezaevinde tek başına yaşamsal ihtiyaçlarını karşılayamaz" veya "cezaevi koşullarında kalamaz" ibareli tam teşekküllü hastane raporuna rağmen ATK raporu bekletilerek cezaevinde tutulmaya devam edilen mahpus sayısı kaçtır? Bu mahpuslardan kaç vefat etmiştir?
- 6- Adana Kürkçüler F Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan en az 19 hasta mahpustan kaç hakkında cezaevi idaresi veya infaz hâkimliği süreçleri nedeniyle sevk, tedavi veya tahliye gecikmesi yaşanmıştır? Bu gecikmelerin takibine yönelik bir denetim mekanizması var mıdır?
- 7- Kürkçüler F Tipi ve Suluca 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde 2019 yılından bu yana sürdürülen "ağız içi arama" uygulamasının yasal dayanağı nedir? Bu uygulamayı kabul etmeyen mahpusların hastaneye sevklerinin engellendiği iddiaları hakkında bir soruşturma yürütülmüş müdür?

37480

- 8- Hastanelere sevk edilen mahpusların kelepçeli muayeneye zorlanması; Türk Ceza Kanunu'nun 94'üncü maddesinde tanımlanan insanlık dışı muamele veya kötü muamele kapsamında değerlendirilmekte midir? Bu uygulamayı gerçekleştiren görevlilere yönelik herhangi bir idari işlem yapılmış mıdır?
- 9- Suluca 1 No'lu Cezaevi'nde kalp krizi geçiren 65 yaş üstü mahpus Hacı Alagaş'ın durumuyla ilgili ailesine günlerce bilgi verilmemesinin hukuki dayanağı nedir? Bu olay hakkında idari soruşturma başlatılmış mıdır?
- 10- Hasta mahpusların tedavi ve infaz süreçlerinde yaşanan gecikmelerin önüne geçmek amacıyla, infaz kanunu ve cezaevi yönetmelikleri bakımından hasta lehine düzenleme yapılmasına dair Bakanlığınız bünyesinde herhangi bir çalışma var mıdır? Varsa kapsamı nedir?